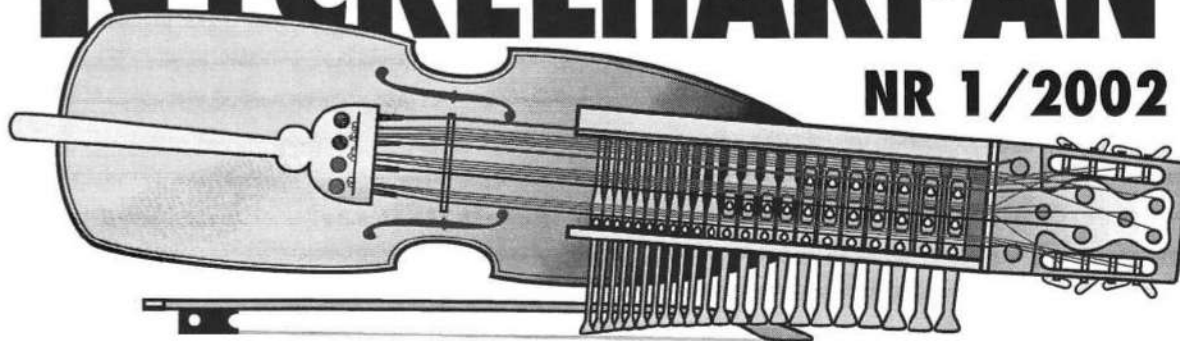

NYCKELHARPAN

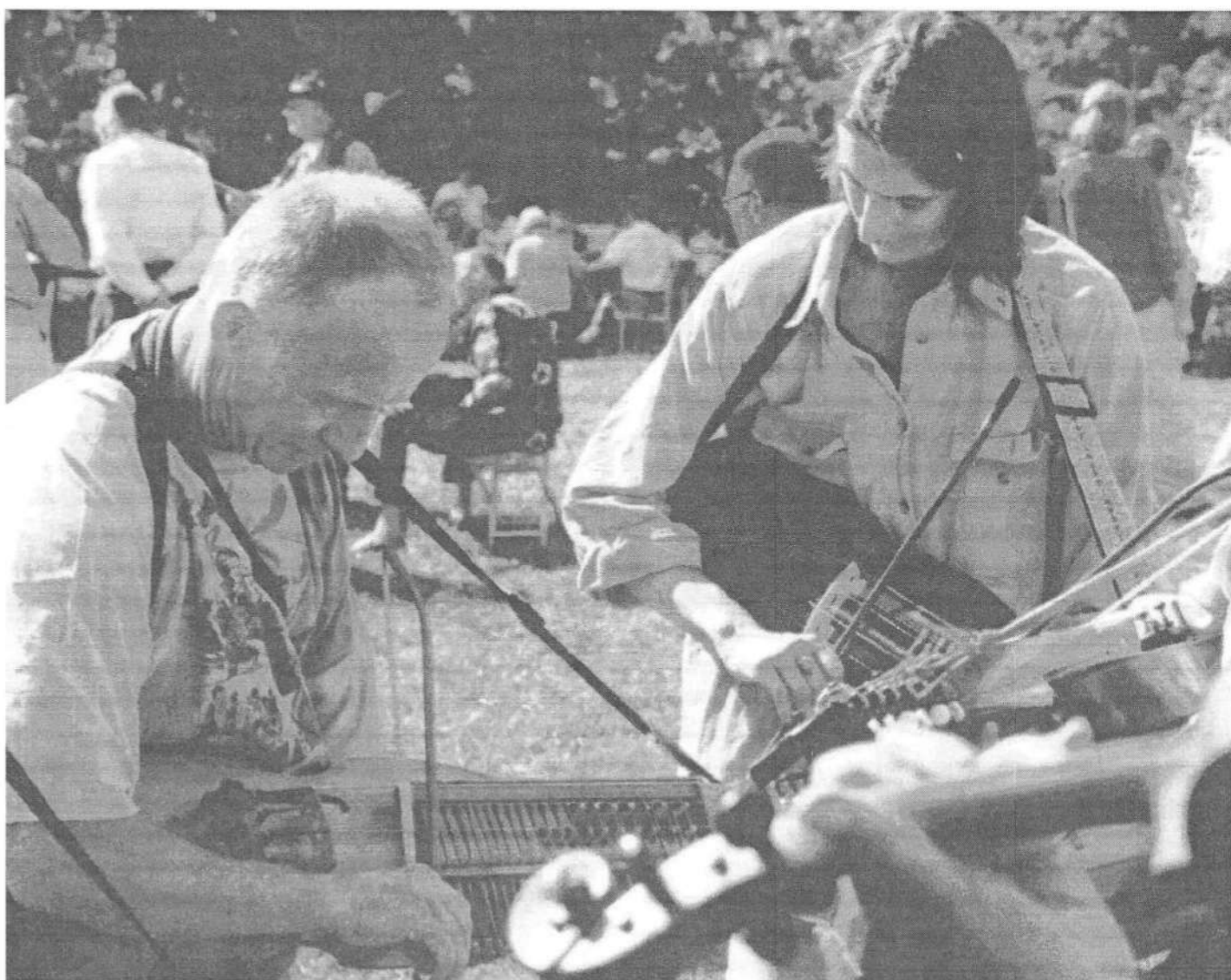
NR 1/2002

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS MEDLEMSTIDNING

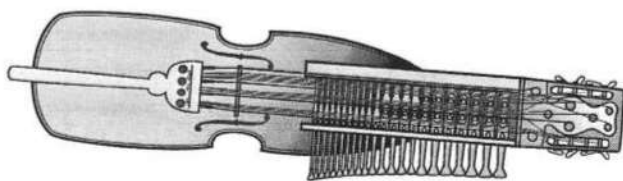

KALLELSE TILL ÅRSMÖTET

LÅTAR OCH VISOR I ROSLAGENS SKÄRGÅRD

KURS I TOBO

M.M.

NYCKELHARPAN NR 1/02

Årgång 16.

Medlemstidning för Föreningen Nyckelharpan.

Utkommer med 4 nr per år. ISSN 1401-2936

Adress: Föreningen Nyckelharpan, c/o Möllerman
Riddarstigen 17A, 183 30 Täby.

Ansvarig utgivare: Sture Möllerman.

Redaktion:

Sture & Marianne Möllerman, tel 08-768 13 66.

Anne-Marie Tärnström, tel 08-89 91 80.

Artiklar och bilder ur Nyckelharpan får ej kopieras för publicering utan medgivande från redaktionen.

Material till nästa nummer skall vara på redaktionen senast 10 maj.

MEDLEMSSKAP

I Föreningen Nyckelharpan kan du välja antingen fullt eller begränsat medlemskap.

Fullt årligt medlemskap erhålles mot inbetalning av 125 kr på föreningens postgirokonto nr 491 82 94 - 2.

Väljer du lägre medlemsavgift, 100 kr, erhåller du tidningen Nyckelharpan men avstår från all övrig information.

FÖRENINGEN NYCKELHARPANS STYRELSE

Telefon

Ordförande	Sture Möllerman	08-768 13 66
Kassör	Kjell Wigforss	08-758 17 55
Sekreterare	Anne-Marie Tärnström	08-89 91 80
Ledamot	Monica Hedelius	08-754 24 57
Ledamot	Karin Wester	08-778 15 09
Suppleant	Annika Ohlsson	08-754 21 57
Suppleant	Bertil Svensk	08-556 512 62

Föreningen Nyckelharpan org. nr 80 20 II-4289

www.nyckelharpan.org

OMSLAGSBILDEN

Esbjörn Hogmark och Åsa Södergren bland buskspelarna på Gåsvikarstämman, Vaddö.

Bilden togs för några år sedan av Sture Möllerman.

INNEHÅLL

i detta nummer

Om störande bälgspe	sid. 3
Diverse tips	sid. 3
Kallelse till årsmöte samt årsberättelse -01	sid. 4-5
Ekonomisk rapport	sid. 6
Låtar och visor i Roslagens skärgård	sid. 7
Föreningens kurs i Tobo	sid. 7
VM i nyckelharpspel	sid. 8

Nästa
manusstopp
10:e maj

Medlems- avgiften 2002

Nu är det åter dags att betala in årsavgiften. Den är fortfarande bara 125 kr för fullt medlemskap. För en reducerad avgift (100 kr) erhåller du medlemstidningen Nyckelharpan 4 ggr om året men går miste om möjligheterna att delta i alla andra aktiviteter som vi anordnar. Träffar på Hartwickska Huset, fester, kurser, resor, studiebesök m m.

Med detta nr bifogas ett inbetalningskort – använd det, såvida du inte gör din inbetalning via internet.

Om du har ny adress eller den närmaste tiden tänker byta till en annan, var snäll och meddela detta till vår kassör Kjell Wigforss, Lyckostigen 4, 183 56 Täby.

BIRGER GUSTAFSSON AB

är Föreningen Nyckelharpan sponsor i form av mycket generösa villkor vid tryckning av vår medlemstidning. Vi tackar alla hos Birger Gustafsson AB som på detta sätt stöder vår verksamhet.

Jag har ingenting emot dragspel – tvärtom! Men ibland kan det bli lite för mycket av det goda. Som på Midvinterstämman i Kallhäll nu i januari.

Trots att arrangörerna hade upplåtit ett eget våningsplan åt alla dragspelare fanns dessa högljudande bälgar nästan överallt. Och repertoaren bestod inte enbart av den musik som man går på en spelmansstämma för att ta del av – folkliga låtar. Nej, det var många tangomelodier och andra banala schlagers som dränkte mycket av stråkspelet denna dag. Synd på ett annars väldigt fint arrangemang.

På spelmanstävlingen 1910 i Vaxholm var polkor och mazurkor uteslutna och under en längre tid var dragspelen inte välkomna på många spelmansstämmor. Måtte vi aldrig få uppleva detta igen.

Ibland höjs det dock röster i den riktningen och då ofta i samband med att för många och okänsliga dragspelare, basister eller elförstärkta musikanter varit i farten.

Ska vi kunna behålla ett gott samspel på våra stämmor måste vi därför visa en smula hänsyn och lite mera musikalisk lyhördhet.

Sture Möllerman

P. S. Jag spelar själv durspel ibland.

Sahlströms- harpa

Föreningen Nyckelharpan vill gärna att goda instrument inte bara hänger som prydnader på väggen utan också används. Får vi höra talas om någon nyckelharpa som "blivit över" berättar vi gärna om det för andra spelmän.

Här är ett instrument som ingen spelar på för tillfället:

"Sahlströmsharpa byggd och signerad av densamme. Det är arvegods och då ingen i familjen längre spelar så tycker vi att det är onödigt att den bara ligger.

Den är byggd 1970 och min bortgångne far köpte den av Eric Sahlström. Värdering finns."

Harpan som är till salu finns nu hos Pia Stenberg, Möklinta telefon 0224 - 841 30.

Vår nya hemsida

Föreningen Nyckelharpan har nu bytt adress på "nätet".
www.nyckelharpan.org

Tips om spelträffar, kurser, stämmor etc.

Sommaren är snart i antågande och med den massor av spelmansstämmor, kurser och andra träffar där vi kan få utlopp för vårt nyckelharpspelande.

Du som ingår i någon arrangörsgrupp eller liknade, ring gärna Nyckelharpan's redaktion eller skicka oss lite information, så skriver vi några rader om er aktivitet.

Nästa nummer beräknas vara ute i början på juni. Pressstopp är 10:e maj, men kan i detta fall förlängas någon vecka.

Vi recenserar också nyutkomna nyckelharpskivor i de fall de sänds till redaktionen. Adressen är:
Nyckelharpan, c/o Möllerman, Riddarstigen 17 A,
183 30 Täby.

Nisse Nordström på Hartwickska Huset 10 april

Gästspelmän denna vårens sista träff blir Nisse Nordström och Ann-Christin Granfors. Ett känt radarpar som glatt oss åtskilliga gånger med sitt förträffliga samspel.

Sällan har väl stämningen varit så hög som när dessa två spelmän besökt oss och därför – på mångas begäran – bjuder

vi in till ännu en kväll med Nisses norduppländska låtar från Bladåker, Österby...

Men glöm för den skull inte årsmötet med vidhängande spelkväll den 6 mars.

Välkomna!

Föreningen Nyckelharpan årsmöte 2002

Härmed kallas du till Föreningen Nyckelharpan's årsmöte onsdagen den 6 mars kl 19.00
i Hartwickska Huset, Gästabudsalen, S:t Paulsgatan 39, Stockholm

Förslag till dagordning

- 1 Mötet öppnas.
- 2 Val av ordförande och sekreterare för mötet.
- 3 Fastställande av röstlängd.
- 4 Fastställande av fortsatt dagordning.
- 5 Mötets behörighet.
- 6 Val av två justeringsmän att jämte ordförande justera protokollet.
- 7 Verksamhetsberättelse med resultat och balansräkning för det gångna året.
- 8 Revisionsberättelse samt fråga om ansvarsfrihet för styrelsen den tid revisionen avser.
- 9 Budget för innevarande år.
- 10 Fastställande av kommande års medlemsavgift.
- 11 Val av styrelse, revisorer och valberedning.
Ordförande: Sture Möllerman ett år kvar.
Sekreterare: Ami Tärnström avgår, omval föreslås.
Kassör: Kjell Wigforss ett år kvar.
Ledamot: Monika Hedelius ett år kvar.
Ledamot: Karin Wester avgår och avböjer omval.
Suppleant: Annika Olsson avgår, omval föreslås.
Suppleant: Bertil Svensk avgår, omval föreslås.
Valberedningen föreslår en av suppleanterna som ordinarie ledamot och att Bo Nilsson, Nacka väljs in som ny suppleant.
- 12 Årets planering.
- 13 Eventuella motioner och propositioner.
- 14 Övriga frågor.
- 15 Mötet avslutas.

Efter årsmötet som beräknas vara snabbt genomfört, övergår vi till det sedvanliga allspelet.

Om det är någon speciell låt som du vill att vi ska arbeta särskilt med, gör vi gärna med. Annars blir det som vanligt; var och en väljer låt i tur och ordning.

Vi tar också en liten välbehövlig prat- och fikapaus under kvällen. Då brukar det ofta komma fram idéer till föreningens verksamhet. Förslag som kanske inte dök upp under själva årsmötet.

Välkomna!

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2001

Föreningens syfte

Föreningen Nyckelharpan är en ideell förening med syfte att främja nyckelharpspelet och musiktraditioner samt det allmänna intresset för instrumentet.

Styrelse och styrelsearbete

Föreningens årsmöte hölls tisdagen den 13 mars i Hartwickska huset på söder i Stockholm. Valberedningen hade gjort ett gott arbete och föreslagit ledamöter till styrelsen, vilka också valdes på mötet. Här följer val av styrelse, revisorer, revisor-suppleanter samt valberedning:

Sture Möllerman (ordförande) omval
Anne-Marie Tärnström (sekreterare) har ett år kvar

Kjell Wigforss (kassör) nyval
Karin Wester (ledamot) har ett år kvar
Monica Hedelius (ledamot) nyval
Annika Olsson (suppleant) nyval
Bertil Svensk (suppleant) omval

Revisorer har varit Paul Westman och Björn Kallstenius. Revisorsuppleanter Jan Magnusson och Nils Gomer. Valberedning: Christer Kvarne (sammankallande) och Margareta Malmberg.

Styrelsen har under året sammanträtt vid sex tillfällen då man framför allt planerat föreningens aktiviteter samt diskuterat ekonomi, medlemsfrågor och tidningen Nyckelharpan.

Medlemmar

Antalet medlemmar den 31/12 2000 var 352 st, en minskning från 359 st år 1999. 211 är s.k. fullbetalande, 141 tidningsprenumeranter. Sju institutioner mm (se nedan) erhåller dessutom tidningen gratis, "ej betalande medlemmar".

Tidningen Nyckelharpan

Medlemstidningen Nyckelharpan har utkommit med fyra nummer under Sture Möllermans redaktörsskap. I så gott som varje nummer har publicerats noter till någon eller några låtar.

Följande institutioner erhåller tidningen Nyckelharpan kostnadsfritt: Eric Sahlströms Minnesfond, Folklore Centrum, Institutionen för folkmusik vid Musikhögskolan i Stockholm, Svensk tidskrift för musikforskning, Musikvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet, Svenskt musikhistoriskt arkiv, Svenskt visarkiv samt Eric Sahlströminstitutet, ESI. Föreningen har även under 2001 sponsrats i form av mycket förmånliga villkor för tryckning av tidningen genom Birger Gustavson AB.

Aktiviteter

Under många år har föreningen ordnat spelträffar, 7-8 stycken per år, på vardagkvällar med inbjuden gästspelman. Redan tidigt på hösten 2000 beslutade styrelsen enhälligt att på försök förändra inriktningen på aktiviteterna under 2001. Under flera år har vi mött duktiga, inspirerande spelmän under givande spelkvällar, Trots det ville vi göra ett uppehåll och pröva att förnya föreningens inriktning till att erbjuda mer kurser, utflykter och studiebesök.

Våren 2001 anordnades två större aktiviteter förutom årsmötet, dels en helgkurs på Eric Sahlström Institutet ESI 7-8 april, dels ett studiebesök på Statens ljud- och bildarkiv SLBA 3 maj. Hösten innehöll endagskurs, bussresa till Älvkarleby samt en hejdundrande julfest. Under hösten kom åtskilliga förfrågningar från medlemmar som saknade spelträffarna, så i slutet av året beslutades att återuppta dessa igen år 2002.

Helgkurs på Eric Sahlström-institutet i Tobo 7-8 april

Totalt 38 (!) deltagare som delades in i två grupper och fick arbeta hårt tillsammans med lärarna Sigurd Sahlström och Cajsa Ekstav. Alla var mycket nöjda med kursinnehåll och med de praktiska arrangemangen.

Statens ljud- och bildarkiv, SLBA 3 maj

Studiebesöket med guidad visning av arkivet, som ligger på Karlavägen i Stockholm, var mycket intressant. 16 medlemmar slöt upp och för några var det allra första gången de deltagit i någon av föreningens aktiviteter. Vi fick höra och se hur man bevarar och förvarar vårt klingande kulturarv, bl a lyssnade vi på den allra första svenska ljudupptagningen och såg på en film med Joel Jansson intervjuad av Jan Ling.

Bussresa till Älvkarleby 30 september

Det var en kylig dag 24 medlemmar med chauffören Ingemar Aronsson styrde kosan mot Byss Calles Älvkarleby i nordligaste Uppland. Leif Alpsjö var vår guide under hela dagen. I Älvkarleby anslöt sig dessutom hembygdsförening-

ens Jalle Holmström och berättade ingående om storspelmannen och hans liv. Alla deltagare fick varsitt exemplar av häftet Byss Calle – berättelsen om en spelman och hans musik av Leif Alpsjö och Jarl Holmström.

Helgkurs söndag 18 november

Ditte Andersson tog hand om drygt 25 deltagare vid söndagskursen på Bandhagens gymnasium. Vi lärde två låtar, men ägnade oss framför allt åt hållning, stråkföring, stämning m.m. m.m. En mycket givande kurs. Tyvärr var det troligen sista gången vi använde Bandhagens gymnasium som kurslokal eftersom skolan ska läggas ner.

Julfest 14 december

Det blev en hejdundrande festlig avslutning på föreningens år, med skinksmörgås, tävling och höjdpunkten - jultomten dök upp, i form av Hasse Gille. Det blev förstås ordentlig fart på spelet och det kändes alldeles för tidigt att bryta upp kl. 22, då vi måste lämna lokalen.

Hemsida

Bertil Svensk har åtagit sig att vara Föreningen Nyckelharpan web-master och har ordnat en domänadress (mot viss kostnad): www.nyckelharpan.org I början av år 2002 räknar Bertil med att vår nya hemsida skall läggas ut.

Framtiden

Tidningen Nyckelharpan kommer att ges ut som tidigare, med fyra nummer. Vi kommer som nämnts ovan att återuppta spelträffarna på vardagkvällar troligtvis på samma plats som tidigare, Hartwickska huset, S:t Paulsgatan 39 i Stockholm.

Stockholm 2002

Sture Möllerman,
ordförande

Karin Wester,
vice ordförande

Kjell Wigforss,
kassör

Anne-Marie Tärnström,
sekreterare

Monica Hedelius,
ledamot

Annika Olsson,
suppleant

Bertil Svensk,
suppleant

ÅRSREDOVISNING FÖR RÄKENSKAPSÅRET 2001

Resultaträkning

Intäkter		Kostnader	
Medlemsavgifter	43 075.00	Material	272.00
Kurser, intäkter	24 450.00	Kurser, utgifter	32 005.00
Räntor	<u>906.45</u>	Lokalhyra	1 263.00
		Kontorsmaterial	1 013.00
		Möteskostnader	2 730.30
		Adm.kostnader	2 472.00
		Porto	9 754.40
		Resekostnader	1 330.00
		Övriga kostnader	843.00
		Soc. avgifter	6 623.00
		Källskatt	6 987.00
		Arvoden	10 451.00
Summa intäkter	68 431.45	Summa kostnader	75 743.70
		Årets resultat	<u>-7 312.25</u>
Totalt	68 431.45	Totalt	68 431.45

Balansräkning per 01 12 31

Tillgångar		Eget kapital och skulder	
Kontantkassa	3 825.00	Eget kapital	92 917.00
Bank	80 347.63	Div. skulder	1 253.00
Postgiro	3 188.12	Soc. avgifter	289.00
Förskott	<u>50.00</u>	Uppl. skatt	264.00
		Årets resultat	<u>-7 312.25</u>
Summa tillgångar	87 410.75	Summa	87 410.75

Täby den 31.12.2001

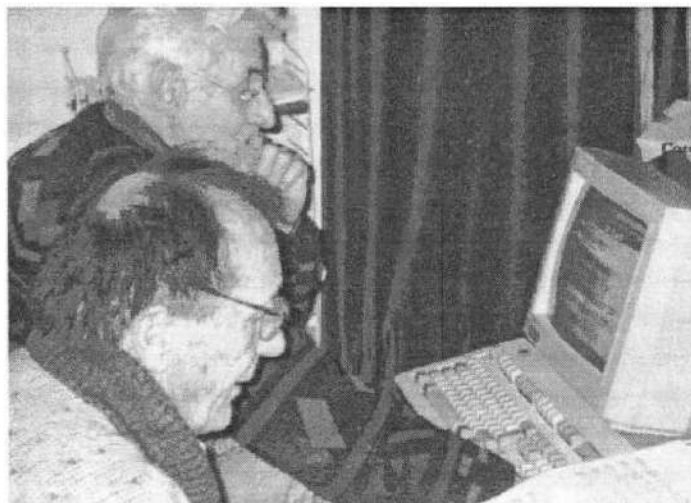
Kjell Wigforss

Låtar och visor i Roslagens skärgård

Åke Öhman – fiol- och nyckelharpspelman från Husarö – har under flera år bedrivit ett intensivt forskningsarbete kring musiken i Roslagens skärgård. Detta gedigna arbete kommer inom kort att ges ut i bokform. Det är 156 nedtecknade melodier, många gamla samt nya foton, ett flertal intervjuer med nu bortgångna spelmän, reportage från spelmannsstämmorna i Vaxholm 1910 och 1981, roslagshistorier och berättelser från svunnen tid, etc.

Med andra ord – en bok som kommer att glädja och berika inte enbart oss folkmusikentusiaster, utan även alla med ett intresse för kulturhistoria i skärgårdsmiljö.

Åke har till sin hjälp haft flera av sina många vänner inom folkmusiksfären. Bland de man bör nämna är Ulla Söderman, Anders Åkerberg och inte minst Kjell Wigforss. Den senare som lagt ner ett stort arbete med att spela igenom

Åke och Kjell för över de handskrivna noterna till datorn.

Foto: Ulla Söderman

och föra över de handskrivna noterna till digitalt media.

Just nu arbetas det på flera håll med redigering och layout för att materialet sedan ska kunna gå till tryck. Det blir en bok i A4-format med styva pärmar och en cirka tvåhundra-femtiosidig inlägga.

I nästa nummer av Nyckelharpan kommer vi att informera mer om boken.

Sture Möllerman

Föreningen Nyckelharpan helgkurs i Tobo

Precis som förra våren anordnar vi nu en helgkurs i nyckelharpspel. Lördag den 6 - söndag 7 april på Eric Sahlström-institutet i Tobo.

Vi kommer även denna gång att dela upp oss i två grupper efter spelskicklighet/erfarenhet. Det fungerade bra förra året, varför det ej finns någon anledning att ändra på detta. Någon ren nybörjarkurs är det inte frågan om, du bör ha spelat några år.

Övernattning kommer att ske i dubbelrum. Mat och logi ingår i priset, som dessvärre blir något högre än förra året.

Men ändå på en nivå som inte bör avskräcka den intresserade. Antalet platser är begränsat och enbart avsedda för fullt betalande medlemmar i Föreningen Nyckelharpan.

Anmäl dig så fort som möjligt så har du störst chans att komma med. Vi arbetar just nu på att finna de bästa lärarna i nyckelharpspel och återkommer så fort vi kan med information om kursavgift och hålltider till alla som anmält sig.

Skicka in anmälan till Sture Möllerman
Riddarstigen 17A, 183 30 Täby

Mer info 08 - 768 13 66

Jag vill delta i Föreningen Nyckelharpan's helgkurs i Tobo 6 - 7 april 2002 och betalar in kursavgiften när jag fått besked om dess storlek.

Namn _____

Adress _____

Telefon _____

(Var god, texta!)

VM i nyckelharpspel

För sjunde gången arrangeras nu världsmästerskapstävlingar i nyckelharpspel. Årets tävlingar hålls i samband med spelmannsstämman i Österbybruk helgen före midsommar.

Från säker källa meddelas att det redan har kommit in flera anmälningar från utmanare till de åtråvärda utmärkelserna och kvaliteten förväntas vara hög på de tävlande.

Man kommer som vanligt att spela i två klasser. Gammelharpa och kromatisk nyckelharpa.

Regerande världsmästare är Daniel Pettersson och Peter "Puma" Hedlund. Huruvida dessa ställer upp och försvarar sina titlar är ännu inte känt.

Arrangör för nyckelharpstämman är Österby folkdanslag medan huvudman för VM-tävlingarna är Eric Sahlströms Minnesfond. I väntan på att information om tävlingarna offentliggörs kan man redan nu anmäla sig som uppspelande på tel 070 - 665 29 67.

Det ska även gå att få en anmälningsblankett på "nätet".
<http://listen.to/nyckelharpa>

Sture Möllerman

*Regerande världsmästare
i nyckelharpspel
Peter "Puma" Hedlund
och Daniel Pettersson*

TIDIGARE ÅRS MÄSTARE

Österbybruk 1990
Gammelharpa: Olov Johansson
Kromatisk harpa: Olov Johansson

Stockholm, Skansen 1992
Gammelharpa: Hasse Gille
Kromatisk harpa: Peter Hedlund

Linköping 1994
Gammelharpa: Lena Jörpeland
Kromatisk harpa: Anders Mattsson

Österbybruk 1996
Gammelharpa: Lena Jörpeland
Kromatisk harpa: Niklas Rosvall

Stockholm, Skansen 1998
Gammelharpa: Björn Björn
Kromatisk harpa: Markus Svensson

Österbybruk 2000
Gammelharpa: Daniel Pettersson
Kromatisk harpa: Peter Hedlund

PORTO

Föreningen Nyckelharpan
Sture Möllerman
Riddarstigen 17 A
183 30 TÄBY